

anstaltninger, hvorom der nu er Tale med Hensyn til de Nester, som ere tilbage af den tidligere bestaaende Tilstand, ere sandelig ikke alene i Kjøbstædernes Interesse. Disse Foranstaltninger gaa ud paa at ordne de herhenhørende Forhold paa en tilfredsstillende Maade, Forhold, der findes paa Landet som i Kjøbstæderne, thi hvad der tidligere var forbeholdt disse, nemlig at lede Omsætningen, er jo nu udstykket fra dem, og er i et meget betydeligt Omfang draget ud paa Landet, saa at de Kauteler, man nu træffer, gjælde Tilstanden der ligesaa vel som Tilstanden i Kjøbstæderne. Naar det ærede Medlem atter og atter fremhævede, hvorledes man har det i Kjøbstæderne, og taler om de ypperlige Foranstaltninger der, og siger, at de ikke have det saaledes paa Landet, men at det ikke er Grunden, at de ikke ville have det saaledes, saa tillader jeg mig at tro, at Forholdet virkelig er saaledes, at dersom man paa Landet havde et ligesaa aabent Die og et ligesaa villigt Sind, som man har i Kjøbstæderne til at gjøre Noget i Retning af det, som der her er Tale om, saa vilde man i Sandhed være bedre stillet end man er; men jeg tror, at det endnu ikke er gaaet op for Folk paa Landet, hvor tilfredsstillende en Ordning af saadanne Forhold er.

Indenrigsministeren: Jeg kan heller ikke lade være at udtale, at det forekommer mig, at de Betragtninger, som den ærede 1ste Landsthingsmand for 9de Kredss (Rasmussen) fremførte, vare noget vel ensidige; thi det er min Overbevisning, at det ikke er i Kjøbstædernes Interesse alene, men ogsaa i Landets Interesse, at der eksisterer Kjøbstæder, og jeg holder mig for mit Vedkommende fuldstændig overbevist om, at naar jeg undtager de Mænd, som nu leve, og søge Enhver i Kjøbstæderne, saa vilde disse Forvinden blive et meget søeligere Tab for Landet, end det vilde være for dem, som ellers muligvis vilde have i Sænde at drive Kjøbstadnæring. Det er min Overbevisning, at saaledes som vore Forhold ere her i Danmark, kan Landet ikke undvære nogenledes gode og nogenledes blomstrende Kjøbstæder. Det er da ogsaa denne Betragtningssmaade, som har gjort sig gjældende i Næringsloven af 29de December 1857; man søgte i denne Lov at værne om Kjøbstædernes Bestaaen, man indrømmede en saa stor Frihed, som man troede at kunne give, uden at undergrave Kjøbstæderne; men det er aabenbart, at Næringsloven af 1857 har villet stille visse Grænser for Friheden for Kjøbstædernes Bestaaens Skyld. Naar det ærede Medlem nu tilligemed flere Andre have ment, at der ved det foreliggende Lovforslag stete en Tilbagegang, saa siger jeg det kan jeg paa ingen Maade erkende, og naar han naonlig har hentydet til, — og det have flere — at adskillige af de Foranstaltninger, der her ere foreslaaede, vare ligefrem skadelige og for-

fordelende for Landet, saa siger jeg for det Første dette, at have Kjøbstæderne nogenfinde næret nogen Tanke om at kunne skue Udviklingen tilbage til det Standpunkt, hvorpaa den var før Næringsloven af 1857, saa skyldes det de Herrer, som have været Medlemmer af Kjøbstadkommissionen, og jeg tror at kunne sige, at det ogsaa Noget skyldes Ministeren, at disse Lyfter, disse Forventninger fra nu af maa tie. Foruden Bestemmelser af ren politivællig Karakter, forekommer Lovforslaget mig ikke at gaa ud paa Andet end Opslybelsen af Krav, som jeg for mit Vedkommende finder billige; ved Siden af den Forbring, som man fra Landets Side gjør paa at have lige Ret, maa man dog ogsaa finde sig i at have lige Byrder.

Det ærede Medlem, der først havde Ordet, troede at finde en Ukorrekthed i § 1, idet han mente, at Bestemmelsen om de 5 Aar burde udelades. Jeg tror ikke, at det ærede Medlem har Ret; Et er jo Betingelserne for at erhverve Forsørgelsesret, og et Andet er Betingelserne for at erhverve Ret til Næringsbevis eller Borgerfæh. Bestemmelsen om de 5 Aar vil — saa vidt jeg skjønner — vedblive at gjælde i sidstnævnte Forhold, hvoriind den ikke vil komme til at gjælde i Forhold til Fattigforsørgelsen, naar det Lovforslag, der er forelagt derom, maatte blive ophøiet til Lov. — Det, der især har vakt ærede Medlemmers Mishag, er den Bestemmelse i § 5, at man, for at drive Næring, skal have opnaaet Fuldmyndighedsalder; men det forekommer mig, at man i sin Kritik af dette noget vel meget sætter den Erfaring til Side, som ikke blot vi selv i Almindelighed have, men som ogsaa har gjort sig gjældende saa godt som i hele vor Lovgivning, at 25 Aars Alderen er den Alder, inden hvilken de færreste Mennesker hos os have opnaaet den Modenhed, som man maa fordrø, de skulle have, forinden de ikke blot paatage sig at sørge for sig selv — som ærede Medlemmer have sagt — men ogsaa paatage sig at sørge for Familie; og medens jeg for mit Vedkommende ikke skal ønske at paalægge Folk i Almindelighed nogen større Indskrænkning, fordi de ere under 25 Aar, saa forekommer det mig, at den Talen om, at de skulle forsørge sig selv og selv være Herrer over deres Skæbne, kan være overmaade god, saalænge de blot ikke sætte Andre i Verden, hvis Forsørgelse de saa ganske rolig overlade til Fattigvæsenet. Desuden maa de ærede Medlemmer ikke glemme, at denne Forbring om 25 Aars-Aldren stilles ogsaa til dem, som ville drive Næring efter Borgerfæh eller efter Næringsbevis, idet det i Næringsloven af 1857 er fordret, at Vedkommende skal være fuldmyndig; ja, der kræves jo endogsaa i samme Lov, at de ugifte Kvinder, som ville have Bevilling paa en eller anden Næring, et eller andet Erhverv, skulle have naaet 25 Aars-Alderen. Lige overfor den almindelige Erfaring tror jeg ikke, at de Herrer's Bemærkninger om Menneskets Ret